

Lausunto kirkonkylän asemakaavan muutoksen ja laajennuksen luonnoksesta, Rautavaara

Rautavaaran kunta pyytää Pohjois-Savon alueellisen vastuumuseon (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo) lausuntoa kirkonkylän asemakaavan muutoksen ja laajennuksen luonnoksesta. Asemakaavamuutoksen tavoitteena on ajantasaistaa kirkonkylän asemakaavaa toteutuneen tilanteen mukaiseksi.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaava-alueelta ei tunneta arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita. Lähin kiinteä muinaisjäänös, Tervasuo Karinkoski historiallinen raudanvalmistuspaikka, jää kaava-alueesta noin 830 metriä kaakkoon. Lähialueelta ei tunneta esihistoriallisia irtolöytöjä. Jokisuunniemen alueen asemakaava on vahvistettu vuonna 2009. Kuopion kulttuurihistoriallinen museo on tarkastanut kyseisen kaava-alueen elokuussa 2009 (Rautavaara Jokisuunniemen osayleiskaava-alueen tarkastus 6.8.2009. Kuopion kulttuurihistoriallinen museo). Kaava-aluetta on laajennettu vuoden 2009 asemakaavasta kaakon suuntaan ranta-alueelle. Laajennuksen päähän on suunniteltu neljä uutta omarantaista AO-1-tonttia ja yksi ei-oma-rantainen AO-1-tontti. Alueen historiallisten karttojen perusteella muuttuvan maankäytön alueella ei ole viitteitä historiallisesta asumisesta tai muusta toiminnasta eikä vuoden 2009 tarkastuksen tietojen perusteella alue ole potentiaalinen esihistoriallisen ajan löytöjen osalta. Museoviranomainen ei edellytä lisäselvityksiä arkeologian osalta asemakaavahankkeen johdosta. Kaavaselostuksessa kulttuuriympäristöä käsitellessä tulee huomioida myös arkeologinen kulttuuriperintö. Vuoden 2009 tarkastus tulee lisätä tehtyjen selvitysten joukkoon.

Rakennetun kulttuuriympäristö

Rakennetun kulttuuriympäristön kannalta merkittäväksi kysymykseksi asemakaavamuutoksessa nousee Rautavaaran kansakoulun suojelutavoitteet. Tyhjilleen jäänyt koulurakennus on valmistunut vuonna 1954. Kohteen kulttuuriympäristöarvoja on tutkittu vuonna 2021 laaditussa rakennusinventoinnissa (FGC Suunnittelu ja Tekniikka Oy). Inventoinnissa pidetään todennäköisenä suunnittelijana Maaseudun keskusrakennustoimistoa. Kohde arvioidaan inventoinnissa hyvin säilyneeksi, ja inventoinnissa kohde arvioidaan arkkitehtonisilta, historiallisilta ja ympäristöarvoiltaan tärkeäksi rakennukseksi. Kohdetta esitetään kuitenkin kaavaluonnoksessa purettavaksi huonokuntoisuuden vuoksi.

Kohteesta on tehty kuntoarvio, jossa suositellaan rakennuksen purkamista (31.7.2014, MittaVat Oy)

Rautavaaran rakennuksia on inventoitu yleiskaavatyön yhteydessä vuonna 1990, suunnittelualueella näistä sijaitsee 17 kappaletta. Selvitys perehtyy enemmän varhaisempaan rakennuskantaan, mutta rakennussuojelumerkintöjä on päätynyt kaavaluonnokseen kahdeksan kappaletta. Vaille suojelumerkintää ovat jääneet muun muassa Kirkkotien maisemallisesti arvokkaat asuinpienrakennukset. Luvussa 4.7.1 mainitaan seuraavaa: *”kulttuuriperintö on huomioitu siinä laajuudessa kuin paikallisista lähtökohdista katsoen on tarkoituksenmukaista ja mahdollista”*. Museoviranomainen katsoo, että inventoinnissa arvokkaiksi kohteiksi määritettyjen kohteiden säilymistä tulee tukea asemakaavassa. Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo arvioi lisäksi, että suunnittelualueella sijaitsevat modernit rakennusperintökohteet tulee osoittaa suojeltaviksi asianmukaisin merkinnöin. Tällaisia kohteita ovat muun muassa Rautavaaran kirkko ja Rautavaaran kunnantalo-kauppiastavaratalo. Pohjois-Savon alueellinen museo toteaa samalla, että rakennusinventointiaineisto tulee päivittää maankäyttö- ja rakennuslain 9§:n mukaisesti. Alueellinen vastuumuseo arvioi rakennusinventointiaineiston vanhentuneeksi.

Kaavamuutoksella tulee edistää Rautavaaran kulttuuriympäristöarvojen säilymistä, ja esittää suojeltavien rakennuksien määrää uudelleenarvioitavaksi. Maakunnallisesti merkittävään kansakoulurakennukseen liittyy niin merkittäviä arvoja, ettei sen purkaminen tule kyseeseen. Rakennussuojelumerkintöjen kaavaselitykset tulee tarkistaa muotoon: Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä alueellisen vastuumuseon (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo) lausunto.

Kaavaehdotus tulee toimittaa tutustuttavaksi Pohjois-Savon alueelliseen vastuumuseoon.

Tuija-Liisa Soininen
museonjohtaja

Mikko Paalanen
intendentti

Asiakirja on allekirjoitettu koneellisesti Kuopion kaupungin asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet

Jakelu

Rautavaaran kunta

Tiedoksi

Museovirasto

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus